

บารมีธรรม ๒

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์เช้า วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๔

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาตรัสรู้ธรรมขึ้นมา บารมีธรรมมันต่างกันขึ้นมา เวลาคนเขาไปยกย่องพระพุทธเจ้า ว่าพระพุทธเจ้านี้เป็นพระพุทธเจ้า แล้วมันมีสิ่งที่ว่าเกิดขึ้นเป็นพระพุทธเจ้า อำนาจวาสนาพระพุทธเจ้าไง พระพุทธเจ้าบอก “ไม่ใช่หรือ สิ่งที่เกิดขึ้นพระพุทธเจ้าทำมาทั้งหมดเลยนะ”

เวลาไปปรินิพพาน ไปน้ำนี้ชุ่มหมดเลย แล้วเวลาตก เทวดาดลด้วยฤทธิ์นะ ให้เฉพาะที่ตรงตก ตรงที่เฉพาะเอาบาตรตกลงไปนะ น้ำนั้นใส พระอานนทนี่นั่งเลย เพราะน้ำมันชุ่มไปหมด ไสเฉพาะตรงที่ตก แล้วธรรมคาปกติแล้วชุ่ม น้ำมันชุ่ม ตกต้องมีชุ่มมาด้วย

พระพุทธเจ้านี้แบบว่ากระหายมาก เรื่องกระหายมันเป็นเรื่องของร่างกาย แต่หัวใจนี้เป็นหัวใจ แล้วมันก็ยังใช้ไปตามธรรมชาติของมัน พอเราตกขึ้นมาตรงนั้นใสนะ พระอานนทนี่บอกพระพุทธเจ้า “สิ่งที่ไม่เคยมีไม่เคยเป็นเกิดขึ้นมาแล้ว น้ำนี้ชุ่มหมดเลย ไสเฉพาะตรงที่ตก” พระพุทธเจ้าบอก “บารมีธรรมควรสะสมเป็นอย่างยิ่ง”

อันนี้ก็เหมือนกัน ครูบาอาจารย์ท่านมีบารมี ถ้าไม่มีบารมีทำงานอย่างนี้ไม่ได้ บารมีของแต่ละบุคคลนะ แล้วทำมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ครูบาอาจารย์ที่สิ้นกิเลสแล้ว บารมีธรรมทำเพื่ออะไร? เพื่อสังคมโลก ใจ เพื่อสัตว์โลก เพื่อคนอื่น ไม่ได้เพื่อตนเองเลย

ถ้าเพื่อตัวเอง ตั้งแต่วันที่สิ้นนะ อย่างพวกเราตอนมีกิเลสอยู่ ทุกคนมีกิเลสอยู่ ปรรณนาความสุข ปรรณนาอยากได้อะไรอยากมี อยากทุกอย่างเลย แต่ความอยาก เห็นไหม มันจะเป็นกิเลส แต่มันก็เป็นความดี มันเป็นมรรคไง

ทุกคนต้องมีความอยากก่อน อยากเพื่อให้ถึงที่สิ้นสุดไง แห่งกิเลส ถ้าถึงที่สิ้นสุดแห่งกิเลสแล้วความอยากนั้นทั้งหมดจะหมดไป พอความอยากอันนั้นหมดไป มันต้องการอะไรขึ้นมา

หรือไม่ต้องการ แต่มันเป็นความวิมุตติสุขในหัวใจ ตนเองเป็นที่พึ่งตนเองได้... (เทพจัดช่อง) ...ให้คนอื่นได้ หลักการอันนี้สำคัญที่สุดเลย สำคัญที่ว่าท่านไม่ต้องการปรารถนาสิ่งใด มันถึงจะเป็นไปเป็นธรรมไง มันถึงเป็นธรรม มันถึงเป็นความพอดีว่า เพราะไม่ต้องปรารถนา

แต่ถ้าลองเป็นอำนาจาสนาของโลกเขาใช่ไหม? อำนาจาสนาบารมีของโลกเขาไม่เป็นบารมีธรรม เพราะบารมีธรรม บารมีแล้วธรรม แต่อำนาจาสนาของโลก มันเป็นการตกแตงนะ เป็นเล่นเป็นเหลี่ยมได้ เป็นเล่นเป็นเหลี่ยมเป็นการแย่งชิงกันไง คุณงามความดีของโลก เป็นการแย่งชิงคุณงามความดีกันแล้วเบียดเสียดกัน แล้วเจ็บปวดแสบร้อนนัก

คนที่ไม่จริง คนที่ไม่ได้สร้างจริง แต่มีความฉลาด มีปัญญา มีการศึกษาที่แบบลกว่า สามารถดึงผลงานของคนอื่นเป็นของตัวเองได้ ไม่มีทำก็ว่าอย่างนั้น ทำขึ้นมาแล้วไม่ทำอย่างนั้นก็ชู้กันแก้กัน แก้ไปจากกันตามเรื่องของโลกเขา เรื่องของโลกเขามันเป็นเรื่องของการเอาเปรียบ การเอารัดเอาเปรียบกัน แต่บารมีธรรมนี้เป็นของบุคคล ครูบาอาจารย์สั่งสมมาอย่างนั้น

เราถึงควรทำไง เรามาทุกข์มายากกันอยู่อย่างนี้ คำว่า “ทุกข์ยาก” นะ ถ้าเรามีความสุขมีความพอใจทำ เราสะสมขึ้นมาของเรา บุญกุศลสะสมขึ้นไป เราเห็นว่าเป็นบุญกุศลจริงแล้วเราสะสมขึ้นไป มันจะเป็นของเรา เราสะสมเท่าไรเป็นของเราทั้งหมดเลย นี่บารมีธรรมสะสมมาอย่างนั้น

แล้วมันจะถึงเวลาไปภาวณาไง ถ้าภาวณาไปอินทรีย์แก่กล้า ถ้าอินทรีย์แก่กล้า เห็นไหมพยายามทำอยู่แล้วมันก็ไม่ได้สมประกอบ เวลาครูบาอาจารย์มา พระพุทธเจ้าพยายามสะสมพยายามจะดึงสัตว์จันสัตว์ เห็นไหม ปรารถนาให้เป็นไปทั้งหมดเลย แต่มันเป็นไปไม่ได้เพราะอะไร? เพราะความเห็นคนมันต่างกัน ถ้าบารมีเราไม่แก่กล้า บารมีเราไม่ถึง มันเห็นเรื่องนี้เป็นของเล็กน้อยนะ นี่ธรรมะเป็นของลึกลับ เป็นของกว้างขวาง ลึกลับมาก กว้างขวางมาก จนเราไม่สามารถจับต้องได้

นี่ก็เหมือนกัน ความเห็นที่ว่าละเอียดอ่อนขึ้นมา มันเห็นเป็นของที่ไม่มีคุณค่าไง ถ้าเห็นว่าเป็นของมีคุณค่านะ มันจะทำเข้ามาละเอียดอ่อนๆ เข้าไปเรื่อย ลึกลับเข้าไปจนละเอียดอ่อนจนปล่อยวางไปเรื่อย ความปล่อยวางมีคุณค่ามากที่สุดเลย แต่มันปล่อยวางไม่ได้ละ

ความปล่อยวาง เห็นไหม ถ้าพูดเปรียบถึงทางโลก ความปล่อยวางเป็นสิ่งที่จี๊ดจี๊ดที่สุดเลย แต่ความจี๊ดจี๊ดนี้เราจะทำไม่ได้ละ การแสวงหาการได้มาเป็นการตื่นตื่น เราได้สิ่งใดมา มันจะมีความตื่นตื่น มีความพอใจมาก มีความอยากที่ว่าอยากจะได้มากขึ้นไป อยากจะสะสมมากขึ้นไป ความอย่างนั้นมันเป็นสิ่งในโลก

ความหยาบ มันหยาบเพราะอะไร? เพราะมันฟูใจ จิตมันฟู จิตมันต้องการ จิตมันแสวงหา ขึ้นไปแล้วมันยิ่งฟูขึ้นไป ยิ่งฟูขึ้นไปอารมณ์มันยิ่งเคลื่อนไหวไป ถ้ามันเป็นความสุขเราก็พอใจ ถ้ามันเป็นความทุกข์ เราคิดเข้าไป เหมือนกับทะเลปั่นป่วนในหัวใจของเรา มันปั่นป่วนนะ มันทำใจของเราให้ปั่นป่วนไปหมดเลย นั่นความหยาบๆ

สิ่งที่หยาบๆ จิตใจมันกระทบได้ มันจับต้องได้ มันถึงว่าอันนั้นมันเป็นประโยชน์ มันต้องการ แต่สิ่งที่เราปล่อยวาง สิ่งที่ว่าให้มันอยู่ความสงบ เราคิดว่ามันจะไม่มีความสุข มันจะเป็นไปไม่ได้ มันกลับเป็นสิ่งที่ว่าเป็นประโยชน์กับใจดวงนั้น ถ้าใจดวงนั้นหัดปล่อยวาง จิตนี้ตั้งมั่น จิตนี้ชำนาญในสัมมาสมาธิ จิตนี้มีการใคร่ครวญ มันเป็นเรื่องของจิตใจ

ปัญญาอยู่ที่ใจ ปัญญาไม่ได้อยู่ที่สมอง ปัญญาอยู่ที่สมอง ความคิดนี้เป็นความคิดของสมอง ความคิดจากสมองเป็นความคิดของทรงขังใจ ทรงขังของขั้น ๕ ทรงขั้นของความคิด ความปรุง ความแต่ง มันคิดได้ขนาดนั้นเอง ความคิดของโลกเขามันคิดได้อย่างนั้น

มันถึงว่ามันไม่สามารถชำระกิเลสได้ มันถึงว่าต้องเวียนไป มันเป็นความคิดเหมือนกับเงากับร่างกายมันต่างกัน ร่างกายเป็นร่างกาย แต่เงานี้มันเปลี่ยนไป มันอยู่นอกร่างกาย ความคิดนี้ก็เหมือนกัน ความคิดมันไม่ได้เกิดจากใจ มันเป็นความคิดเกิดจากสมอง มันเป็นความคิดที่อยู่ข้างนอก มันเป็นการสะสม มันเป็นการเพิ่มเติมเข้าไป

มันถึงว่าอำนาจวาสนา เราถึงมองไม่เห็นความละเอียด ความสุขุมคัมภีรภาพที่ว่ามันจะเกิดขึ้นมาจากใจ แต่ถ้าความคิดขึ้นมาจากใจ มันออกมาจากในที่มันต้องจิตตั้งมั่นก่อน จิตต้องมีความสงบพอสมควรก่อน จิตมีความสงบเข้ามา ความคิดที่ว่ามันเป็นเนื้อหาของใจ มันจะสามารถเข้าไปชำระเรื่องของหัวใจได้ มันจะเห็นความลึกของหัวใจใจ มันจะเห็นสาระคุณใจ สาระคุณว่า

“สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายต้องดับเป็นธรรมดา”

แม้แต่หัวใจที่ไปคิดเรื่องของเขา มันก็มีความเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไปในเรื่องของหัวใจแล้ว รอบหนึ่ง ยังไปเกาะเกี่ยวกับสิ่งที่ว่าเป็นที่พึงภายนอก หวังจะหาข้างนอกนั้นเป็นที่พึ่ง หวังจะหาข้างนอกนี้เป็นสมบัติของตัวเอง มันเห็นไหม ตัวเองมันก็หลอกตัวเอง คือว่าตัวเองมันก็ไม่สามารถจะดำรงความเป็นตัวตนของมันได้แล้ว มันเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป ตัวตนของมันเองมันก็ต้องแตกสลายไป แล้วมันจะไปเกาะเกี่ยวข้างนอกมันก็เกาะเกี่ยวไม่ได้ เกาะเกี่ยวไม่ได้เลย

แต่ถ้าเป็นสัมมาสมาธิ จิตที่ตั้งมั่นแล้ว เห็นไหม มันเห็นว่ามันเป็นสิ่งที่เกิดดับเดี๋ยวนั้น ปัจจุบันธรรม มันถึงว่าไม่มีระยะห่าง ระยะห่างระหว่างกายกับใจนั้น ระยะห่างความคิดสมองกับเนื้อของใจต่างกัน ระยะของความคิดของใจ ใจเกิดขึ้นจากใจ มันละเอียดขนาดนั้น

ถึงว่าเราควรสะสมอย่างยิ่ง บารมีธรรมนี้ควรสะสมอย่างยิ่งนะ บารมีธรรมที่เราทำกัน มันจะทุกข์จะยาก เพราะว่ากิเลสมันขับไส มันทุกข์มันยากนะ การแสวงหา การพยายามทำอะไรนี้ แต่มันเป็นการงาน

งานสิ่งใดมันเป็นงานทุกข์ยากทั้งนั้นนะ งานของโลกทุกข์ยากขนาดไหน เหงื่อไหลไคลย้อยเราก็อังพอใจทำ แล้วงานนั้นมันทำแล้วเป็นงานประจำโลก เห็นไหม ทำขนาดไหนมันก็ได้สมบัติมา ได้สิ่งตอบแทนมา สิ่งตอบแทนมันติดตัวเราไปได้ไหม? มันเป็นความหลอกให้เราติดอยู่กับโลกเขา มันหยาบขนาดนั้นนะ

บารมีโลกไฉน บารมีโลกว่าคนนั้นมีอำนาจวาสนา คนนั้นเป็นผู้หลักผู้ใหญ่ คนนั้นเป็นอะไรนี่อำนาจวาสนา เสร็จแล้วมันติดตัวไปได้ไหม? ถ้ามันจะติดตัวได้นะ มีอำนาจวาสนา อำนาจวาสนานั้นเปรียบกับเป็นกรรม เห็นไหม อำนาจวาสนาเพื่อแผ่คนอื่น อำนาจวาสนานั้นทำเพื่อให้เป็นบุญกุศลขึ้นมา สิ่งนั้นจะเป็นติดเนื้อติดตัวไป

นี่งานของโลกเขาเหนื่อยทุกข์แสนยาก เราก็พยายามทำอยู่เพราะมันพอใจจะทำ มันเป็นเรื่องของใจที่ใจมันพอใจ ใจมันพอใจว่าสิ่งนั้นมันเป็นประดับเกียรติใจ นี่กินเพื่อกิน กินเพื่อเกียรติเรื่องของโลกเขา กินเพื่อการดำรงชีวิตนี้เรื่องของผู้ปฏิบัติธรรมใจ ผู้ปฏิบัติธรรมจะให้ชีวิตนี้สืบต่อ ดำรงชีวิตของเราไว้พอ แค่อำรงชีวิตไว้เพื่อจะสืบต่อเข้าไปหาเนื้อของธรรมนั้น

ถ้าเป็นเรื่องของกรรม มันเป็นเรื่องของเราอำนาจวาสนานี้ มันเป็นเรื่องว่างานของกรรม มันละเอียดอ่อน มันทุกข์ยากกว่า แล้วมันเป็นเรื่องของตัวเอง แล้วมันจืดจาง มันไม่อยากทำ ถ้า

เป็นงานของโลกเขาทำแล้วมันได้ มันอยากอยู่อย่างนั้น ทำแล้วมันได้มันเห็น แล้วมันประดับเกียรติของมัน แต่ทำประสาของธรรมนี้ทำเพื่อชำระใจ ทำเพื่อมันน้อย ทำเพื่อสันโดษ แล้วเวลานั่งนานๆ เข้ามันก็เบื่อหน่าย ทำอยู่คนเดียวไม่เห็นได้อะไรขึ้นมาเลย ไม่เห็นได้อะไรขึ้นมาเลย...

นี่แหละบารมีธรรม นี่แหละคือการสละออกทั้งหมด เรามาประพฤติปฏิบัติ เราสละเรื่องของโลกทั้งหมดเลย เรื่องของโลกวางไว้แล้ว ไม่เกี่ยว เราเกิดมาจากโลกนะ ชีวิตเราเกิดมาจากโลกเขา แล้วเรายู่กันในโลกเขา เราก็ดำรงชีวิตอยู่ในโลกเขาเป็นปัจจัยเครื่องอยู่อาศัย

แล้วเราเปิดตาอีกข้างหนึ่งเพื่อจะออกปฏิบัติธรรม งานนี้เป็นงานแสนทุกข์แสนยากเพราะอะไร? เพราะงานนี้เป็นงานเอาชนะตนเอง การชนะตนเองนี้แสนยาก ชนะคนอื่นหมิ่นแสนชนะได้ แต่แพ้ตนเองตลอดเลย ตนเองสั่งการอย่างไรก็สั่งได้

ถ้าชนะตนเองขึ้นมาแล้ว ธรรมนี้มันเข้าถึงหัวใจ ธรรมนี้มันสถิตลงที่ใจ พอใจนี้มีธรรมขึ้นมามันก็หมดสิ้นละอาย ความได้เปรียบความเสียเปรียบ ความพลัดไสเขา ความเอารัดเอาเปรียบ มันไม่มี นี่บารมีธรรม ธรรมถึงเป็นธรรมขึ้นมา

พอทำเป็นธรรมขึ้นมา สุขเกิดขึ้นจากหัวใจดวงนั้น หัวใจดวงนั้นได้ชำระกิเลสตามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทัน เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขนาดว่าตรัสรู้ไปแล้วถึงเป็นประโยชน์กับโลก สอนเทวดา สอนหมู่สัตว์ สอนเขาทั้งหมด สอนที่ตรงไหน?

สอนในเรื่องหัวใจใจ เรื่องของหัวใจ เรื่องของอริยสัจภายใน ใจมันเกิดขึ้นทุกข์ขนาดไหน มันจับต้องได้ มันเห็น มันรู้เท่า เห็นว่าใจนี้เกิดขึ้นอย่างไร มันสร้างขึ้นมาเป็นอารมณ์ขึ้นมาได้อย่างไร แล้วมันปั่นป่วนอารมณ์ขนาดไหน

เราทำความสงบเข้ามา เห็นไหม มันสงบเข้ามา อารมณ์มันสงบตัวลง อันนี้เป็นสัมมาสมาธิ แล้วเกิดปัญญาขึ้นมา มีศีล สมาธิ แล้วมีปัญญา ปัญญาเข้าไปชำระล้างกิเลส เห็นไหม นี่สอนเทวดา สอนตรงนี้ใจ เอาสิ่งที่ว่าเกิดในหัวใจดับในหัวใจนี้สอนเทวดา สอนอินทร์ สอนพรหม สอนทั้งหมดเลย

แต่ของเราเราไม่รู้ เราวิ่งตามมันเฉยๆ มันขับไสมันแสดงตนอย่างไร เราก็วิ่งตามมันออกไป เราไม่รู้ เราไม่เคยเห็น พอเราไม่เคยเห็น เราทำอย่างนั้นเข้ามา สอนเทวดา สอนหมู่สัตว์นั้นต้องมาฟังธรรม แต่ของเรานี้เจอครูบาอาจารย์อยู่ซึ่งๆ หน้า ถ้ามีอำนาจวาสนา นี่บารมีธรรม อันนี้ก็

เป็นบารมีของเรา เพราะอะไร? เพราะมันจงใจ มันเจียหูฟังใจ มันหงายภาชนะขึ้นมาใจ ของที่คว่ำ อยู่มันหงายขึ้นมา หัวใจถ้ามันเปิดขึ้นมา มันฟังธรรมอันนี้ มันจะสามารถทำได้

บารมีธรรมข้างนอกเป็นบารมีธรรมข้างนอก บารมีธรรมของครูบาอาจารย์แต่ละองค์ บารมีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นั่นเป็นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเพื่อแผ้วมาถึงเรา เราได้ประโยชน์จากบารมีธรรมอันนั้นไง เราได้ประโยชน์เราถึงได้ศึกษา ธรรม เราถึงได้ปฏิบัติธรรม เราถึงได้สร้างคุณงามความดีตามเชื่อใจ

เราเป็นคนตาบอดเชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นผู้ตาสว่าง เราเชื่อว่าทำอย่างนี้เป็นทางรอดของหัวใจที่มันจะรอดพ้นไปได้ แล้วบารมีธรรมอัน นั้นเป็นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราได้พึ่งพาอาศัย พึ่งพาอาศัยจนเป็นสมบัติของเรา ถ้าเราสร้างขึ้นมาเป็นสมบัติของเรา

ถ้าเป็นสมบัติของเรา เราจะได้เป็นสร้างประโยชน์ขึ้นไป ถ้าเราสร้างประโยชน์ของเราขึ้น ได้ เห็นไหม สุขเกิดขึ้นจากภายใน สุขเกิดขึ้นจากเรา วิมุตติสุขเกิดขึ้นจากใจดวงนั้น ใจดวงนั้นถึง ว่ามีธรรมเต็มหัวใจดวงนั้น ไม่มีเล่ห์เหลี่ยมในใจดวงนั้น แล้วเพื่อแผ้วออกไป คนเป็นที่พึ่งแห่งตน อุดตา หิ อุดตโน นาโถ คนเป็นที่พึ่งแห่งตนได้ แล้วจะแผ้วแผ้วถึงกับสัตว์โลกได้ ถึงจะเป็นบารมี ธรรมโดยสมบูรณ์ไง

เราถึงเกิดมาพบครูบาอาจารย์นะ มันควรจะภูมิอกภูมิใจ สิ่งที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่มหัศจรรย์ เรา ได้สิ่งมหัศจรรย์ แล้วเราได้เกิดร่วมสมัย แล้วเราทำขึ้นมาเป็นบุญกุศลของเรา เราต้องต่อยอดของ เรานะ มีเล็กมีน้อยก็ต่อยอดของเราเพื่อสะสมเป็นบารมีธรรมขึ้นมา เพื่อให้มันภาวนาง่ายขึ้นใจ เพื่อให้ใจนี้สัมผัสกับธรรมง่ายขึ้น สะสม...สะสมสมบัติขึ้นมาเพื่อให้อินทรีย์แก่กล้า อินทรีย์แก่ กล้าจากสมบัติภายนอกที่สละออกไปเป็นบุญกุศลขึ้นมา

แล้วสมบัติภายในนี่เป็นนามธรรม ต้องมีอินทรีย์แก่กล้า ต้องมีหัวใจดวงนั้น ต้องมี หลักธรรมของใจนั้น ถึงไปสัมผัสธรรมอันนี้ได้ แล้วจะเป็นสมบัติส่วนตัวของคุณเอง